

2. Климова К. Я. Основи культури і техніки мовлення : Навч. посібник /
3. Середницька А.Я. Українська мова за професійним спрямуванням: Навч. посібн / Уклад. А.Я.Середницька. – 3-те вид., перероб. і допов. – Київ: Алерта, 2012. – 215 с.
4. Станкин М. И. Психология спілкування: курс лекцій / М.И. Станкин. – М.: Московський психолого-соціальний інститут, 2005. – 304с.
5. Шевчук С.В. Українське ділове мовлення: Підручник / Уклад. С.В.Шевчук. – 7-ме вид., перероб. і допов. – Київ: Алерта, 2013. – 308 с.
6. Хомич В.І. Кредитно-модульний курс української мови (за професійним спрямуванням): навчально-методичний посібник для студентів стаціонарної та заочної форм навчання економічних та технічних спеціальностей. – 3-ге вид., перероб. і допов. – Ч. II. – Ніжин: Міланік, 2015. – 190 с.

Шкодин Альона

к.пед.н., доцент

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

м.Ніжин

Україна

ГУМАНІТАРИЗАЦІЯ ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Сучасне високотехнологічне суспільство інформаційних технологій для свого відтворення і подальшого розвитку потребує освіченого і добросовісного індивіда, творця і носія нових форм суспільного життя. Величезну роль в «суспільстві знань», що формується, відіграє соціогуманітарна складова професійної освіти.

По-перше, тому, що суспільство знань – це не просто постіндустріальне і інформаційне суспільство, а головним чином суспільство, що спирається на знання як ресурс суспільного розвитку і людей, їх особистісний потенціал як творців цього головного ресурсу. Тому розвиток особистісного потенціалу, формування соціокультурної компетентності фахівця, культурна відповідність будь-якого виду діяльності – основне завдання освіти у сучасному світі.

По-друге, в умовах екологічного і соціальних криз будь-яка реорганізуюча (професійна) діяльність людини повинна здійснюватися тільки відповідно до культуроцентричних стратегій для забезпечення безпечного суспільного існування. Вже на рівні проектування і моделювання своєї професійної діяльності фахівець повинен враховувати культурний досвід і соціальну доцільність, виконувати експертні функції креативного (інноваційного) розвитку, самими результатами своєї професійної діяльності підштовхувати суспільство, направляти до соціально і культурно прийнятних способів виживання, визначати оптимальну стратегію існування.

Особливу актуальність питання гуманітаризації освіти у вищій школі набуває у наші дні, коли реалізується програма модернізації освіти і розробляються стандарти підготовки фахівців різного рівня.

Гуманітаризація освіти стає змістовим компонентом професійної діяльності, найважливішою частиною професійної культури сучасного фахівця,

складовою його професійної зрілості та компетентності. При такому розумінні ролі гуманітарної складової у вищій професійній освіті абсолютно несуттєвими виглядають рекомендації, як і кому потрібно робити ті або інші кроки в конкретному навчальному процесі, які предмети включати, як їх оформлювати і так далі. Принциповим є визначення загальної стратегії гуманітаризації освіти, що включає проблематику, предметний склад, організаційні форми здійснення (модулі і кредити) і необхідні компетенції.

У ході історичного розвитку відбувається посилення ролі гуманітарної складової в системі освіти. Найважливішими функціями якої є передача соціального досвіду і соціалізація, тобто залучення до норм і цінностей суспільства, молодого покоління.

Особливості комунікації визначають специфіку освітньої практики. В основному локальна, практично зорієнтована комунікація традиційного суспільства визначає особливості освіти, що є відновленням вдалих зразків діяльності, що передаються від людини до людини, від майстра до підмайстра, що тиражують локальний досвід. Гуманітарний компонент зводиться до особливостей спілкування і розуміння. В індустріальному суспільстві за допомогою засобів масової інформації комунікація набуває національного характеру. У масштабах держави і національної культури поширюються стандарти поведінки і діяльності, набуваючи рис національної системи освіти, що охоплює школи, професійні училища, університети для цілеспрямованої багатоступінчатої передачі системи знань, умінь і навичок, в яких відбиваються готові для тиражування стандартизовані прийоми діяльності.

Принципово нове місце належить соціально-гуманітарному блоку дисциплін в структурі освітніх стандартів постіндустріального суспільства. Комп'ютерні технології створюють глобальну циркуляцію інформації, комунікація стає принципово безособистісною, плюралістичною, віртуальною. Вона принципово змінює форми взаємодії і відповідно способи передачі соціального досвіду. У системі освіти головним стає не оволодіння певним запасом знань, а навчання методикам і технологіям вибору, набуття вмінь діяти у світі, що змінюється, орієнтуватися в потоках інформації і різноманітні життєвих світів. Професійна освіта стає системою підготовки до діяльності в умовах невизначеності потреб, що змінюються, і способів їх задоволення.

Від сучасного фахівця вимагається не лише володіння технологіями пізнання і діяльності, а абсолютне володіння здібностями розуміти і передбачати суспільні потреби, розробляти технології їх задоволення з урахуванням екологічних, політичних і соціальних перспектив. Фахівцем називають людину, яка не просто знає і уміє, а управлінця, що володіє сучасними технологіями, соціальними процесами, тобто компетентного.

Для формування професійної компетентності потрібні соціальні і гуманітарні знання як умова успішної діяльності в глобальному інформаційному суспільстві, що дозволяють орієнтуватися в контексті соціальних взаємозв'язків і суспільних потребах, нових лініях розвитку і основних тенденціях професії як соціальної діяльності, що претендує розуміти, задовольняти і формувати потреби людей в певній галузі.

Освіта, збагачена гуманітарною складовою, перетворюється в суспільстві знання в точку громадського зростання, центр інноваційного розвитку:

1) Стає основним інститутом (агентом) соціалізації молодого покоління, навчаючи його жити у світі, що змінюється, прищеплюючи норми і цінності інформаційного суспільства;

2) Є важливим чинником суспільного розвитку, стимулюючим соціальні зміни, готуючи людей до впровадження нових технологій діяльності і нових форм повсякденної і професійної активності;

3) Перетворюється на центр експертизи (оцінки і переосмислення) старих догм, цінностей і орієнтирів, знань і технологій завдяки зосередженню високоінтелектуальних і творчо мислячих кадрів з метою розробки нових технологій, адекватних форм світогляду, норм, цінностей, регуляторів поведінки, політичних і правових систем.

4) Є вирішальним чинником зміни соціальної структури суспільства, сприяючи формуванню нових соціальних груп із специфічними інтересами і типами діяльності, регулює соціальне розшарування.

5) Впливає і навіть визначає духовне життя суспільства, має символічне значення як середовище соціального тяжіння, формування зразків та ідеалів, мотивації і спрямованості діяльності.

6) Стає основним засобом розвитку виробництва у напрямі високої технологічності, інтелектуальної місткості. Стимулює народження нових форм організації праці і суспільних стосунків.

7) Є потужним засобом розвитку особистості, стимулюючи розкриття потенціалу людей: інтелектуального, соціального, духовного, комунікативного, творчого.

8) Як засіб підвищення соціальної мобільності, посилює динамізм усіх суспільних практик і соціальних процесів, прискорюючи суспільний розвиток. Можна констатувати, що закон суспільного розвитку, що прискорюється, пов'язаний з поширенням освіти.

9) Призводить до експоненціального зростання нових ідей, раціоналізації суспільного життя і проникнення наукового знання в усі сфери життєдіяльності і соціальні практики, посилюючи їх можливості.

10) Сприяє розширенню вимог до освітнього рівня населення. Якість освіти змінюється компетенціями, а не просто знаннями, вміннями, навичками, що стимулює постійний інтерес до різноманітних кваліфікацій і особистісного зростання, мотивуючи до навчання впродовж усього життя.

11) Стає основним центром формування цивільної активності, точкою зростання політичної активності, свідомості і відповідальності.

12) Як засіб розвитку моральної свідомості і правової грамотності, сприяє вдосконаленню соціокультурної регуляції.

Таким чином, соціогуманітарне знання стає життєво важливою вимогою модернізації вищої професійної освіти, перетворюючись на одне з основних умов формування професійної компетентності сучасного фахівця.